

Vườn Quốc gia Xuân Sơn

Tên khác:

Không có

Tỉnh:

Phú Thọ

Diện tích:

15.048 ha

Toạ độ:

21°03' - 21°12'N, 104°51' - 105°01'E

Vùng sinh thái nông nghiệp:

Đông Bắc

Có quyết định của Chính phủ:

Có

Đã thành lập Ban Quản lý:

Có

Đã được xây dựng kế hoạch đầu tư:

Có

Đáp ứng các tiêu chí của VCF:

B, C

Đáp ứng các tiêu chí xã hội:

Không

Báo cáo đánh giá nhu cầu bảo tồn:

Không

Kế hoạch quản lý:

Không

Đánh giá công cụ theo dõi

Không

Có bản đồ vùng:

Không

Lịch sử hình thành

Xuân Sơn là khu bảo tồn thiên nhiên theo Quyết định Số 194/CT ngày 9/8/1986 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng, với diện tích 4.585 ha (Bộ NN&PTNT, 1997). Năm 1990, Viện Điều tra Quy hoạch Rừng đã xây dự án đầu tư Khu Bảo tồn Thiên nhiên Xuân Sơn, với diện tích đề xuất Dự án đầu tư đã được UBND tỉnh Vĩnh Phú phê duyệt vào năm 1992 (Cục Kiểm lâm 1998, Chi cục Kiểm lâm Phú Thọ 2000).

Năm 1995, Viện Điều tra Quy hoạch Rừng đã xây dựng 2 dự án: Dự án đầu tư cho vùng lõi Khu Bảo tồn Thiên nhiên Xuân Sơn thời kỳ 1996-2000 và dự án xây dựng chương trình đầu tư cho vùng đệm. Cả hai dự án đầu tư này đều đã được UBND tỉnh Vĩnh Phú phê duyệt theo Quyết định Số 2101/QĐ-UB, ngày 15/10/1996 (Anon. 1995)

Gần đây, các kế hoạch đầu tư cho khu bảo tồn thiên nhiên Xuân Sơn đã được sửa đổi để thành lập VQG. Ngày 17/04/2002, VQG Xuân Sơn được thành lập theo Quyết định số 49/2002/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính Phủ. Theo quyết định này, VQG Xuân Sơn nằm dưới sự quản lý của UBND tỉnh Phú Thọ với tổng diện tích là 15.048 ha trong đó phân khu bảo vệ nghiêm ngặt 11.148 ha, phân khu phục hồi sinh thái 3.000 ha và 900 dành cho phân khu hành chính, dịch vụ.

Ban quản lý khu bảo tồn thiên nhiên Xuân Sơn được thành lập trước đây (ngày 28/11/1992) đã được chuyển thành ban quản lý VQG theo các hạng mục sửa đổi, bổ sung năm 2002 (Chi cục Kiểm lâm Phú Thọ, 2000,

Trần Đăng Lâu, Giám đốc VQG Xuân Sơn, 2003). Hiện tại ban quản lý VQG gồm 38 cán bộ, sáu trạm bảo vệ rừng và thuộc sự quản lý của Chi cục Kiểm lâm Phú Thọ (Trần Đăng Lâu, Giám đốc VQG Xuân Sơn, 2003).

Xuân Sơn có trong danh lục các khu rừng đặc dụng Việt Nam đến năm 2010 được xây dựng bởi Cục Kiểm lâm — Bộ NN&PTNT với diện tích 15.048 ha (Cục Kiểm lâm, 2003), danh lục này hiện vẫn chưa được Chính phủ phê duyệt.

Địa hình và thủy văn

VQG Xuân Sơn thuộc huyện Thanh Sơn, tỉnh Phú Thọ. Đây là vùng núi phía đông nam dãy Hoàng Liên Sơn, cách ngã ba sông Hồng và sông Đà 45 km về phía Tây Nam. Các đai độ cao của Xuân Sơn thấp hơn các nơi khác của dãy Hoàng Liên Sơn: đỉnh núi gần nhất cao trên 2.000 m cách 40 km về phía Tây Bắc. Khu bảo tồn nằm ở độ cao từ 200 đến 1.386 m là điểm cao nhất của đỉnh Núi Voi (Anon. 1990).

Núi đá vôi chiếm 1.661 ha, bằng 30% diện tích VQG (Anon. 1990). Vùng núi đá vôi là nơi có nhiều hang động, một số hang động có các hệ thống sông ngầm. Xuân Sơn thuộc vùng rừng đầu nguồn của sông Hồng.

Đa dạng sinh học

Kiểu thảm thực vật tự nhiên ở Xuân Sơn bao gồm kiểu rừng thường xanh đất thấp, rừng thường xanh núi thấp, và rừng núi đá vôi ở các đai độ cao tương tự.

Cũng theo dự án đầu tư trên, tại VQG Xuân Sơn đã ghi nhận được 314 loài thực vật bậc cao có mạch, 48 loài thú, 121 loài chim, 13 loài bò sát và 14 loài ếch nhái. Dự án đầu tư cũng ghi nhận sự hiện diện của một nhóm Vượn đen *Hylobates concolor* gồm có từ 3-4 cá thể, và một nhóm Voọc xám *Trachypithecus phayrei* có từ 15-18 cá thể (Anon. 1990). Tuy nhiên, tình trạng hiện nay của chúng cũng không rõ, có khả năng cả hai loài này đều không còn trong khu bảo tồn. Ngoài ra, được biết hệ thống hang động của khu Xuân Sơn có sự đa dạng cao về các loài dơi (Anon. 1990).

Các vấn đề về bảo tồn

Vùng đệm VQG có diện tích 18.639 ha, tổng số 26.954 nhân khẩu chủ yếu là dân tộc Dao, Mường và Kinh sống ở vùng đệm và 2.730 người hiện còn sống bên trong VQG (Trần Đăng Lâu, Giám đốc VQG Xuân Sơn, 2003).

Các mối đe dọa chủ yếu đến đa dạng sinh học được Chi cục Kiểm lâm tỉnh xác định (2000) là tập quán du canh du cư của người dân tộc và cháy rừng. Sức ép từ những mối đe dọa đó thường lớn hơn tại các vùng nằm bên ngoài khu núi đá vôi, nơi có sinh cảnh thuận tiện cho sản xuất nông nghiệp. Các cộng đồng sinh sống bên trong VQG, trong các vùng núi đá vôi, canh tác lúa nước ở các thung lũng có đại hình bằng phẳng. Tuy nhiên những sườn núi đá vôi nằm cạnh các xã này vẫn còn rừng nguyên sinh bao phủ (A. Tordoff pers. comm.).

Một vấn đề về bảo tồn có thể thấy ở Xuân Sơn là bản thân khu này quá nhỏ so với yêu cầu nơi sống của các quần thể của một số loài thú và chim. Do vậy, nếu VQG được mở rộng ra ở các vùng rừng về phía tây thuộc tỉnh Sơn La, và về phía nam thuộc tỉnh Hoà Bình, sẽ mở rộng thêm vùng sống cho các loài động vật hoang dã đang có mặt ở Xuân Sơn.

Các giá trị khác

VQG Xuân Sơn có tiềm năng về du lịch, là một địa điểm ở gần Hà Nội, có phong cảnh rừng núi đá vôi và hang động hấp dẫn, và là nơi có các cộng đồng người

dân tộc thiểu số vẫn còn giữ lại được lối sống mang đậm nét văn hoá cổ truyền chưa bị pha tạp (A. Tordoff pers. obs.).

Các dự án có liên quan

Chưa có thông tin.

Đánh giá nhu cầu bảo tồn

Nhu cầu bảo tồn chưa được đánh giá.

Kế hoạch quản lý

Khu vực chưa xây dựng được kế hoạch quản lý.

Sự phù hợp với các tiêu chí VCF

VQG Xuân Sơn hiện không phù hợp để được nhận tài trợ VCF do không đáp ứng được các tiêu chí về tầm quan trọng quốc tế về bảo tồn đa dạng sinh học.

Tiêu chí	Sự phù hợp
A _I	
A _{II}	
B _I	Quyết định số 194/CT, ngày 09/08/1986
B _{II}	Vườn Quốc Gia
B _{III}	Thuộc sự quản lý của UBND tỉnh
C _I	Ban quản lý đã thành lập
C _{II}	

Thể hiện các nhu cầu xã hội

Báo cáo thể hiện nhu cầu xã hội chưa được thực hiện

Tiêu chí	Sự phù hợp
A	
B	
C	
D	

Tài liệu tham khảo

Anon. (1990) "Investment plan for Xuan Son Nature Reserve, Vinh Phu province". Viet Tri: Vinh Phu Provincial People's Committee. In Vietnamese.

Anon. (1995) "Investment plan for Xuan Son Nature Reserve and buffer zone". Viet Tri: North-eastern Sub-FIPI. In Vietnamese.

Vietnam News (2002) Vietnam gets 15th national park. Vietnam News 23 April 2002.

Vu Quang Manh ed. (1998) "Faunal and floral resources of Xuan Son Nature Reserve, Thanh Son district, Phu Tho province". Phu Tho: Management Board of Xuan Son Nature Reserve. In Vietnamese.